

— Νὰ κλαύσωμεν ἡ μία διὰ τὸν νεκρὸν σύζυγόν της καὶ ἡ ἄλλη διὰ τὸν ζῶντα: Θέλω νὰ καταλάβω ποία ὑποφέρει περισσύτερον.

— Αὐρίον ἀναχωρεῖς, ἂν θέλῃς, εἶπε, καὶ ἀπεσύρθη χωρὶς νὰ διαμαρτυρηθῇ.

Ἐκείνη ἐκλαυσε πικρῶς.

* *

Αἱ ἐφημερίδες ὠμίλησαν διὰ τὸν χορὸν τὸν μυθώδη ἐνθουσιωδῶς καὶ αἱ ἀναγνώσται ἐμάκαρσαν τὴν **εὐτυχῇ θνητὴν**, ἡ ὅποια τὸν διωργάνωσε. Ὁ ἀφῆρη ἐποχὴν διὰ τὴν πρωτεύουσάν μας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΡΔΙΑ ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΤΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ **ARDEL** (Συνέχ. σελ. 122 κ. έ.)

— Ἐδιαβάσετε αὐτὸ τὸ ἄρθρον; . . . Ἡ ἀστυνομία καταδιώκει ἐκείνους ποὺ γράφουν βιβλία ἀνήθικα, καὶ ἀφῆνει ἀνενοχλήτους εἰς τὸ ἔργον των ἐκείνους ποὺ ἀγωνίζονται νὰ ἐκρίψουν ἀπὸ τὴν καρδίαν τῶν συμπολιτῶν των κἄθε πίστιν, κἄθε ἐλπίδα, κἄθε πλῆγμα τῆς φαντασίας. Μ' αὐτὸ εἶναι ἀνόητον . . . τί λέγω; κακούργημα· ναι, κακούργημα· αἱ ταιούτοι συγγραφεῖς ἀξίζουν νὰ κρεμασθοῦν!

Ἐγνώριζα τὸ ἄρθρον περὶ τοῦ ἐποίου ἐπρόκειτο· εἶναι λεπτόν, πικρόν, καὶ ἀπατηλὸν μὲ τὴν ὁξεῖαν ἀλλὰ καὶ φειδωλὴν τοῦ εἰρωνίαν, καὶ πραγματικῶς παρουσιάζει μὲ τὸν δακτικώτερον τρόπον τὸ μάταιον καὶ κοῦφον παντός ὅ,τι εἶναι ἀνθρώπινον. Ἀλλὰ μπορῶ νὰ καταδικάσω τὰ γραφόμενά του; δὲν ἔγραψα κ' ἐγὼ ὅμοια κ' ἀπαράλλακτα, ἂν καὶ ὑπ' ἄλλην μορφήν, καὶ μὲ τὸ ἴδιον συμπέρασμα, τὴν τελείαν διλ. ἀπελπισίαν;

— Σὰς βεβαιῶν λαμπρὸν ἐπάγγελμα τὸ δικό σας, τῶν ψυχολόγων, εἶναι τὸ συμπέρασμα τῆς Κας de Grouville, μὲ τὸ αὐτὸ πάντοτε παρωργισμένον ὕφος. Καὶ πετᾷ μακρὰν τῆς ἀδιαφόρου τὸ περιδικὸν ποὺ ἐδιάβαζε· ἔπειτα, ἐνῶ μὲ κοίταζε μὲ κακωμένα μάτια μοῦ λέγει:

— Ξέρετε πῶς εἶσθε φοβερὰ ἔνοχος αὐτὴν τὴν στιγμὴν, σεις, ὁ Ροβέρτος Νωρῆς; εἶσθε ἀπλοῦσματα ὑπεύθυνος διὰ τὸ ναυάγιον τῶν ἄρραβῶνων τοῦ Ἑρρίκου Διγπᾶν μὲ τὴ μικρὴ μου Λίλιαν.

Πρὸς τί ἐκείνη ἡ ἐσωτερικὴ ἀνατριχίλα ἡ ὅποια μοῦ ἐπέρασεν ὅλο τὸ σῶμα ἔξαφνα, ἐνῶ ἡρώτων μεγαλοφώνως:

— Ποία παράδοξος μομφή! Μοῦ ἐπιτρέπετε, προσφιλὴς κυρία, νὰ σᾶς ἐρωτήσω, πῶς αὐτό;

— Πῶς; κ' ἐρωτᾷτε πῶς κατωρθώσετε νὰ ἐπιτύχετε ἓνα τόσο ἐυτυχὲς ἀποτέλεσμα;

ἀπλούστατα, ἐπειδὴ μὲ τὴν δόξαν σας μὲ τὴν διασιμότητά σας, χάρις εἰς τὸ παντοτεινὸν ἐνδιαφέρον ποῦ ἐδείχνετε διὰ τὴν μίς Λίλιαν, ἐπεστιάσετε ὅπως διόλου τὸν δυστυχημένον τὸν Διγπάυ... Ὁ κακόμοιρος δὲν εἶχε πλέον δυνάμεις ν' ἀνταγωνισθῇ μαζί σας καὶ μάλιστα ἐνώπιον ὀφθαλμῶν γυναικὸς τόσον ἀνεπτυγμένης ὅπως ἡ Λίλιαν καὶ ὁμως τῆς ἦτον ἀφοσιωμένος ὁλοψύχως... καὶ θὰ τὴν ἔκαμνεν εὐτυχῇ, ὅσον ἦτο δυνατόν... ἦτο ὁ καλῦτερος ἄνθρωπος καὶ τότε ἀπελπισμένος!

Ἐβιάσθην νὰ κάμω μίαν ἐξήγησιν τοῦ πράγματος σχεδὸν ἀνυπόμονον.

— Μὴ λυπείσθε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἀποτυχίαν τοῦ σχεδιαζομένου συνοικεσίου... ὁ Ἑρρίκος Διγπάυ ὑπὸ πνευματικὴν ἔκπυψιν ἦτο σωστὸ μηδενικὸ· δὲν θ' ἀργοῦσε νὰ φανῇ ἀνούσιος, ἀνυπόφορος εἰς τὴν μίς Λίλιαν· χάρις εἰς τὸν καλὴν του φύσιν θὰ παρηγορηθῇ γρήγορα, σὰς τὸ βεβαιῶν.

— Θὰ παρηγορηθῇ, χωρὶς ἄλλο· καὶ δίχως μάλιστα νὰ βγάλῃ (ὅπως θὰ ἐκάνετε στὴ θέσιν του) κανένα βιβλίον, 2 φρ. 75, νὰ διεκτραγωδῇ τὰ ἐρωτικά του πάθη. Βέβαια δὲν ἦτανε ξεφτέρια... σ' αὐτὸ συμφωνῶ μαζί σας, ἀλλὰ πιθανώτατα θὰ ἤρκετο μ' αὐτὸν ἂν δὲν ἐρχόσασθε νὰ ἐπεμβῇτε χωρὶς νὰ τὸ θέλετε, τ' ὁμολογῶ κι' αὐτό, διότι βέβαια δὲν εἶχετε καμμίαν ἄλλην πρόθεσιν παρὰ μόνον τὴν εὐχαρίστησίν σας ὡς ψυχολόγου. Ἀγαπητὴ μου διδάσκαλε, σεῖς καὶ οἱ ὅμοιοί σας εἰσθε ἀπλούστατα ψυχο... κλέφτες... Ξέρετε τότε τί σὰς μένει μόνον νὰ κάμετε; νὰ νυμφευθῇτε τὴν Λίλιαν.

Νὰ νυμφευθῶ τὴν Λίλιαν Evans! Ἐκοίταζα καλὰ καλὰ τὴν Καν de Grouville, ἐνῶ κατακλυσμὸς αἰφνιδίων σκέψεων ἐτάραζε τὸν νοῦν μου, καὶ ἤμουν ἑτοιμος ν' ἀναρῶ τοὺς λόγους της. Ἀλλὰ θὰ ὑπέθετέ τις ὅτι ἐπερίμενεν ἀκριβῶς διὰ νὰ μοῦ ρίψῃ τοὺς λόγους αὐτοὺς τὴν στιγμὴν ποῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ τοὺς συζητήσωμεν, ἐπειδὴ εἰσῆρχοντο τότε ἐπισκέπται. Ἐπερίμενα μερικὴν ὥραν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ εὕρισκα κατόπιν εὐκαιρίαν νὰ τὴν ἐξετάσω περὶ τοῦ ἐλαττηρίου τοῦ ὁποῖον τὴν ὤθει νὰ μοῦ μιλήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· ἀλλ' ἐνόησα ὅτι ἐπεθύμουν πράγμα ἀδύνατον. Καὶ ἔπειτα δὲν θὰ τῆς ἔκανεν ἐντύπωσιν ἡ σπουδαιότης τὴν ὁποίαν θ' ἀπέδιδον εἰς λέξιν τυχαίως ἴσως ρηθεῖσαν ἀπὸ στόμα τὸ ὁποῖον τόσα καὶ τόσα λέγει ἀσκόπως;

Ἐπιστρέφων εἰς τὸ ξενοδοχεῖον παρετήρησα τὴν μίς Λίλιαν ὑπὸ τὴν σκιαδὰ τοῦ ἀνδῆρου, μ' ἓνα βιβλίον ἀνοικτὸν ἐπὶ τῶν γονάτων της, ἐνῶ τὰ δάκτυλά της ἐμάδουν, μὲ ὕψος ἀφηρημένον, τὰ πέταλα ἀνθους τινος καὶ τὸ βλέμμα της ἐχάανετο ἀπλανὲς πρὸς τὸ μέρος τῆς λίμνης. Εἰς τὸν ἥχον τῶν βιμάτων μου, ἐγύρισα τὴν κεφαλὴν καὶ συνήντησα τὸ βαθύ της βλέμμα, τὸ ὁποῖον ἐφώτισεν αἰφνιδίᾳ λάμψης, ἐνῶ ἐπὶ τῶν χειλέων της ἐπήνθισε τὸ γοιτευτικώτερον μειδιάμα χαριετισμοῦ δι' ἐμέ... Τότε, ἀποτόμως μοῦ ἐπέρασ' ἀπὸ τὸν νοῦν ἡ ἰδέα φλογερά, ὡς νὰ μ' ἐγγίζεν φωτιά, ὅτι ἔπρεπε νὰ πάγω νὰ πιάσω τὰ μικρὰ ἐκεῖνα χέρια μέσα στὰ δικά μου καὶ νὰ φανερώσω εἰς τὴν νεαρὰν κόρην τί εἰμποροῦσε νὰ εἶναι δι' ἐμένα...

Ἐνας ἄλλος, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ ἦτο ψυχολόγος, δὲν θὰ εἰμποροῦσε βέβαια εἰς τὴν θέσιν μου ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν σφειδρὰν ἐκεῖνην ὥθισιν ἡ ὁποία πιθανὸν νὰ τὸν ὠδήγῃ, καὶ διὰ τῆς βίας, εἰς τὴν εὐτυχίαν... Ἐγὼ δὲν εἰμποροῦσα νὰ τὸ κάμω. Ἐχαίρετσα ἀπλῶς τὴν μίς Λίλιαν κ' ἐπέρασα.

10 Ἰουλίου.

Διατὶ ἡ Καν de Grouville μοῦ ἔρριπεν τόσον ἀποτόμως εἰς τὴν ψυχὴν μου αὐτὴν τὴν σκέψιν τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν θὰ ἐτολμοῦσα ὁ ἴδιος νὰ διατυπώσω, καὶ ἡ ὁποία ἀπὸ τότε μοῦ

ἐπανερχεται πάποτε ἐνοχλητική, καὶ — διατὶ νὰ τὸ κρύψω, — ἀνισχρᾶ ὅπως τὰ γλυκύτατα ἐκεῖνα ἀλλ' ἀπραγματοποιήτα ὄνειρα;

Καὶ ὅμως... ὅχι, δὲν δύνανται νὰ εἶπω ὅτι τὸ δυνατόν τοῦ πράγματος, ποῦ τόσον ἐξαφνικᾶ ἐρρίφθη εἰς τὸ μέσον, εἶναι ὅλως διόλου κᾶτι τι δι' ἐμέ: μόνος ἕνας ἀπροσδόκητος λόγος τοῦ ἔδωκε σάρκα· εἰς τ' ἀποκρυφώτερα ὅμως βάθη τῆς ψυχῆς μου εἶχεν ἡδὴ γεννηθῇ καὶ ὑφίστατο νεφελῶδες καὶ ἀόριστον.

Ἔχω ὅμως τὸ δικαίωμα, ὁ παρωμένος ἐγὼ, ὁ ἀπογοητευμένος, ἐγὼ τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ψυχὴ ἕως θανάτου περίλυπος καὶ ἀπηυδισμένη, νὰ θέλω νὰ κάμω κτῆμά μου αὐτὸ τὸ πλᾶσμα τὸ ὁποῖον ὀλόκληρον ἀποπνέει τὸν πόθον καὶ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς; Καὶ θὰ ἤμην ἄρα γε ἱκανὸς νὰ διακρίνω μήπως καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ὥραν μ' ἔλκει πρὸς αὐτὴν ἡ συνήθεια μόνον τῆς τέχνης μου ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶναι ἀποκάλυψις δι' ἐμέ ἡ κόρη αὐτή; Ὅχι εἶναι ἀρκετὰ δυνατὴ ὥστε νὰ μὲ κάμῃ νὰ λησμονήσω τὴν ἀσπλαχνὸν περιέργειαν τοῦ ψυχολόγου; Ὄμιλησα πολὺ καταφρονητικῶς περὶ τοῦ Ἑρρίκου Διγπάϋ· ἴσως ὅμως θὰ ἦτο χιλιάδες φορές εὐτυχέστερα μαζί του παρὰ μ' ἐμέ καὶ ἂν ἀκόμη τῆς ἀφιέρωνε ὅ,τι καλὸν μοῦ ἔχει ὑπολειφθῇ...

Πρὸ μιᾶς ὥρας ἡδὴ ἐκάθητο, ὅπως συχνὰ τὰ βράδια, εἰς τὸ πιάνο, εἰς τὸ μικρὸ σαλόνι τῆς λαίδυ Evans, ὅπου δὲν εἶχα τὴν ἐλευθερίαν νὰ τὴν παρακολουθήσω ἐπειδὴ ἐπὶ τέλους τῆς ἡμουν ὅλως διόλου ξένος· καὶ διατρέχων τὸν μακρὸν διάδρομον ποῦ εἶναι κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά της τὴν ἤκουον ὠθούμενος ἀπὸ ἀκατάσχετον πόθον νὰ μεταβῶ νὰ τὴν συναντήσω. Καὶ ἡ ὥραία της φωνὴ ἔφθανε παθητικῇ εἰς τὰ ὦτα μου μὲ ἀμήμητον γλυκύτητα καὶ ἔκφρασιν.

Ἐνεκ' ἄρα γε τοῦ γοήτρου τὸ ὁποῖον ἐξήσκει ἐπ' ἐμοῦ, ἀναγεννῶνται πάλιν ἐξαφνικᾶ τὰ παλαιὰ μου ὄνειροπολήματα τῆς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας, τοιαῦτα ὅπως τὰ ἐπλάττον πρὸ δέκα ὀλοκλήρων ἐτῶν, ὅταν ἤλπιζα καὶ ἐγὼ νὰ ἔχω τὸν θησαυρὸν ἐκεῖνον τῶν ταπεινοτέρων θνητῶν, μίαν οἰκογενειακὴν ἐστίαν, ὅταν ἠγάπων τύσον ἀνοήτως τὴν Ἰσαβέλλαν; Καὶ σκέπτομαι ὅτι θὰ εἶναι εὐτυχία αἰθέριος ν' ἀρχίσω νέον βίον, πλησίον τοῦ παιδίου τούτου μεταβληθέντος εἰς γυναικα, νέαν ὑπαρξίν τῆς ὁποίας θὰ εἶναι αὕτη ἡ ψυχὴ· ν' ἀρσιωθῶ ὀλόκληρος εἰς αὐτήν· νὰ ζῶ εἰς ἀτμοσφαῖραν τρυφερότητος· νὰ λησμονῶ παρὰ τὸ πλεῦρόν της τὰς πυρετώδεις, τὰς χαμέναις, τὰς κακὰς ὥρας τοῦ παρελθόντος, καὶ νὰ μεταβληθῶ ἐξ ὀλοκλήρου διὰ νὰ ταιριάζω καλύτερα μ' αὐτήν...

Αὐτὰ ἐσκεπτόμην... καὶ μόνον δὲν ἤξευρα ἂν δὲν ἐδέχετο τὴν αἴτησίν μου ὅπως καὶ τοῦ Διγπάϋ, μονάχα μ' ἐν μειδιάμα ἐπεικεικίαις διὰ τὴν τρίαν μου, ποῦ μ' ἔκαμε νὰ ἐλπίσω, ἔστω καὶ ἐπὶ μικρόν, τοιαύτην εὐτυχίαν...

Εἷς μόνος λόγος ἤρκεσε: «ἐξ αἰτίας σας ἀπέριψε τὴν αἴτησιν τοῦ Ἑρρίκου Διγπάϋ» ὅπως μὲ καταλάβῃ ὁ πειρασμός, ὅξυς καὶ ἐπιμονος, νὰ ζητῶ ν' ἀναγνώσω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, τοὺς κυανοῦς της ὀφθαλμούς, τοὺς ὁποίους δὲν ἀποστρέφει ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μου, καὶ ν' ἀνακαλύψω μέσα των τὸ μυστικὸν τῶν σκέψεών της, νὰ μάθω ἂν δὲν τῆς εἶμαι ἀπλούστατα ἀδιάφορος μὲ τὸν ὁποῖον μόνον ἀρέσκειται νὰ ὀμιλῇ. Διὰ τῆς παρατηρήσεως θὰ κατορθώσω βέβαια ν' ἀνατάμω τὴν ψυχολογικὴν της κατάστασιν· ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ εἶμαι κατὰ τὴν ἰδέαν της, ψυχοκλέφτης...

(Ἔπεται συνέχεια)